

יום שישי 09 דצמבר 2011

לכבוד
ח"כ, מר חיים כץ, יו"ר וועדת העבודה והרווחה
כנסת ישראל - ירושלים
באמצעות דוא"ל

הנדון: היעדר ביטוח אחריות מקצועית – ממונים על בטיחות במדינת ישראל

א.נ,

ברישא, שמחתי על נכונותך לסייע לנו, ברצוני להציג בפניך את ארגון הממונים על הבטיחות בישראל מתוך תקווה וכוונה שתוכל לסייע לנו ולכוון אותנו בדרכך המקצועית.

בתאריך 21.6.2011 נבחרה הנהלה חדשה לארגון הממונים על הבטיחות בישראל ואני לעומד בראשה. חזון הנהלת הארגון הוא :
"יצירת אקלים בטיחות "ארגוני"¹ וסביבת עבודה "בטוחה"², תוך טיפוח מקצועיות³, שמירה על זכויות⁴ ושיפור מתמיד של מעמד⁵
הממונה על הבטיחות במדינת ישראל"

כידוע לך, ארגון הממונים על הבטיחות והגיהות בישראל, הינו גוף סטטורי שהוקם מתוקף החוק ומהווה את הארגון הגדול ביותר והמייצג של ממוני הבטיחות במדינת ישראל וכזה, בהתנדבות מלאה, תחת קורת גג אחת אנו מאגדים את הממונים על הבטיחות, אנשי העשייה בשטח, העוסקים במסגרת מקצועית זו באופן יומיומי, מתמודדים בחירוף נפש ובהקרבה עצמית למניעת תאונות בעבודה, להטמעה והנחלה של תרבות בטיחות ארגונית, התמודדות בלתי פוסקת עם תביעות אישיות מגופים שונים לרבות (לצערי היום) גוף ממשלתי (המוסד לביטוח לאומי), חיזוק מעמדו של הממונה על הבטיחות בארגון ומרכזיותו בארגון ודרישות חקיקה ותקנות שקיומם והתקיימותם אינה משאת נפשם של המעסיקים במדינת ישראל.

ממוני הבטיחות במדינת ישראל אינם זוכים למעמד מקצועי הולם ולהכרה על עשייתם, מעמדו החוקי, תפקידו וסמכויותיו של הממונה על הבטיחות מעוגנות בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות), התשנ"ו - 1996). **זאת ועוד**, מכילה התקנה חובת מינוי ממונה בטיחות במפעלים שמועסקים בהם 50 עובדים ויותר ובאתרי בנייה בהם מועסקים 100 עובדים או יותר. למיטב ידיעתי לא קיים במדינת ישראל תפקיד שמעוגן חוקית בצורה נרחבת (על כל השלכותיו) כמו ממונה בטיחות.

כיום, ממונים על בטיחות עוסקים בתחומי הבטיחות במגוון רחב של ענפי המשק; בין היתר בתעשייה, בתחומי הכימיה, במשק החקלאות ובענף הבניה. הממונים מועסקים הן עובדים שכירים והן כעצמאיים. הסטטיסטיקות מוכיחות מעל לכל ספק שבמקום בו מועסק ממונה על בטיחות, כמות התאונות וחומרת הפגיעה בגינן קטנות.

ממוני הבטיחות מונים במדינת ישראל כ- 2800 ממוני בטיחות, והיד נטויה – בכל שנה מסיימים ומוכשרים בממוצע כ- 100 ממונים על בטיחות חדשים שנקלטים במעגל העבודה.

הבעיה העיקרית שלנו שמיום ליום הופכת בראייה מערכתית לבעייה לאומית במדינת ישראל, הינה היעדר כיסוי ביטוחי, להלן אפרט :

ביטוח אחריות מקצועית לממונה בטיחות – עקב ריבוי התביעות כנגד ממוני בטיחות, חברות הביטוח במדינת ישראל מסרבות לבטח ממוני בטיחות שכנגדם הוגשה תביעה בעבר ו/או אשר מועסקים בענף הבנייה. לפני כיומיים, התבררנו כי החברה היחידה שהסכימה עד כה לבטח ממוני בטיחות ללא תנאים (חברת ביטוח חקלאי) לא תחדש את הפוליסות של למעלה מ- 300 ממוני בטיחות לשנת 2012. לחברות הביטוח זכות חוקית לבצע תביעות שיבוב ואלו הפכו "ללהיט" בקרבם, אדם נפגע בתאונת עבודה – מגיש כנגד חברת הביטוח תביעת נזיקין והאחרונה, משבבת כנגד ממונה הבטיחות את התביעה.

נושא סירוב חברות הביטוח העכיר יותר כאשר לראשונה במדינת ישראל, הוגשה תביעת שיבוב ע"י המוסד לביטוח לאומי כנגד ממונה בטיחות (מכוח סמכות המוקנה לו בסעיף 328 לחוק המל"ל), ולהלן השלכותיה:

1. תביעות שיבוב מקובלות בקרב חברות ביטוח אבל, המל"ל אינו "סתם עוד חברת ביטוח" והשיקולים בבסיס מדיניותו אינם דומים לשיקולים של חברת ביטוח כלכלית ויש לו, למוסד, שיקולי מדיניות ושיקולי טובת ציבור נוספים ובכללם שיקול מרכזי של הקטנת תאונות עבודה (אשר חוסך למל"ל כסף רב שבעתיים מזה שיתקבל, אולי, בתביעות השיבוב).
2. תביעות שיבוב נגד ממוני בטיחות בעיתיות ביותר בגלל כל הסיבות המצטברות המפורטות בסעיפים 5 - 7 להלן -
3. מבחינה מעשית-פרגמטית עלולה תביעה מסוג לזה לגרום לנזק עצום לבטיחות מן הסיבות שלהלן :
 - 3.1 תביעה מסוג זה תגרום לפגיעה אנושה בסקטור ממוני הבטיחות שכן תגדיל בצורה חריפה את חשיפתם של אלו. ממוני בטיחות לא יהיו מוכנים עוד לפעול כממונים חיצוניים למרות שבחלק מן המפעלים לא ניתן להפעיל ממונה 'פנימי' ולכן ממונה 'חיצוני' הנו בגדר **ה-כ-ר-ח** שאין לו תחליף.
 - 3.2 בנוסף תביעה מסוג זה והחשיפה הנוספת של ממוני הבטיחות תגדיל בצורה משמעותית את הקושי לִבְטַח ממוני בטיחות עצמאיים – קושי חמור אשר קיים כבר היום.
 - 3.3 נזק תוצאתי נוסף של תביעה מסוג זה הנו פגיעה משמעותית בתפקודם של ממוני הבטיחות כתוצאה מהצגת דרישות יתר עצומות ומיותרות בבטיחות על ידי ממוני בטיחות עצמאיים רק מטעמים הגנתיים ולא -מקצועיים-בטיחותיים-אמיתיים .
4. כל הגורמים המצטברים הללו יחד צפויים לגרום לכריתת הענף של ממוני ולכשל שוק בתחום שבו יש הן לאגף הפיקוח על העבודה והן למוסד לביטוח לאומי אחריות רגולטורית.

5. בנוסף לנימוקים המעשיים הפרגמטיים הנ"ל ולכשל-שוק שתביעה כזו צפויה לגרום, חשוב להדגיש גם מספר נימוקים משפטיים-נורמטיביים כנגד תביעת שיבוב נגד ממוני בטיחות עצמאיים / חיצוניים:

5.1. תביעת שיבוב מסוג זה רק בגלל השיוך/העדר שיוך לארגון יוצרת אבסורד משפטי ואפליה חסרת כל הצדקה מקצועית, משפטית ומוסרית בין ממוני בטיחות פנים-אירגוניים שהחוק אינו מאפשר לתבוע בסוג זה של תביעות לבין ממוני בטיחות חיצוניים.

5.2. אבסורד נוסף קיים בעצם הפיכת "ממונה בטיחות" למבטח של המוסד לביטוח לאומי אשר נוטל על עצמו, בעל כורחו, את כל הסיכון הכספי למקומות עבודה ענקיים במקומו של המעביד - רק בגלל קיומו של סעיף המאפשר "לגלגל" עליו הוצאות עצומות אלו.

5.3. המעביד אשר על פי החוק הנו האחראי הראשי לבטיחות בארגונו אינו חשוף כלל לסוג זה של תביעות ולהוצאות העצומות הכרוכות בו, בעוד שממונה בטיחות חיצוני אשר כלל אינו שולט בבטיחות בארגון ואינו יכול לאכוף על המעביד לקיים את המלצותיו יהיה אחראי במקומו רק כיוון שאותו ניתן לתבוע.

כאמור, תביעה מסוג זה הופכת את ממונה הבטיחות למבטח של הביטוח הלאומי, תוך הפלייתו לרעה בהשוואה לבעלי תפקידים אחרים אשר אחראים לתאונה. תביעה מסוג זה הינה להערכתי תביעת ניסיון (פיילוט) שעל סמך הצלחתה תקבע נטיית הביטוח הלאומי להרבות בתביעות מסוג זה, ועלינו לפעול בדרכים שונות ומגוונות בכדי למנוע שיטפון של תביעות מסוג זה שכן הביטוח לאומי אינו מפנים שהוא כורת את הענף של שעליו הוא נשען.

ניסיון עם המערכות הציבוריות בכלל ומערכת התקינה והתחיקה בפרט לא יסולו בפז, אין לי צל של ספק שתוכל לסייע בידינו. אני סמוך ובטוח, כי העלאת נושאים אלו לסדר היום בעזרתך ובהכוונתך יסייעו רבות בקידום מעמדם המקצועי של הממונים במדינת ישראל, המהווים נדבך חשוב ביישום דרישות חוקי הבטיחות במדינת ישראל, במניעת תאונות עבודה ומחלות מקצוע ובמזעור הנזק העלול להיגרם בגינן, אנו זקוקים למוביל פרלמנטרי שיסייע בידינו מתוך שליחות ואומץ לב ונעריך כל התייחסות מצידך.

בברכת חג אורים שמח,

יהודה אביצור,

יו"ר ארגון הממונים על הבטיחות והגיהות בישראל